

BLOGI

Uusi viitekehys talousosaamisen parantamiseen julkaistu

Talousosaaminen | 15.02.2022 | Anu Raijas

KIRJOITTAJA

Anu Raijas
Talousosaamisen
neuvonantaja

Euroopan komissio ja OECD:n kansainvälinen talouskasvatusverkosto (OECD-INFE) julkaisivat tammikuussa aikuisten talousosaamisen edistämiseen [viitekehysten](#). Kehitystyön aikana EU-maat ja alan asiantuntijat saivat esittää näkemyksiä ja kommentoida viitekehystä. Suomesta työhön osallistuivat valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön edustajat.

Viitekehysten tavoitteena on parantaa kansalaisten talousosaamista ja auttaa heitä eri elämänvaiheissa tekemään hyviä päätöksiä omassa taloudessaan.

Miksi komissio on kiinnostunut talousosaamisesta?

OECD on aiemmin todennut, että eurooppalaisten talousosaaminen on heikolla tasolla. Komissio haluaa olla mukana parantamassa yksilöiden talousosaamista. Se pitää tärkeänä, että esimerkiksi sijoittaminen olisi jokaiselle turvallista ja luotettavaa. Viitekehys kattaa kuitenkin laajasti myös muita yksilön erilaisia taloudenhallintaan liittyviä elämänalueita ja -tilanteita. Tammikuussa julkaistu viitekehys on luotu osana [pääomamarkkinaunionia koskevaa vuoden 2020 toimintasuunnitelmaa](#).

Aikuisille suunnatussa talousosaamisen viitekehyksessä **kuvataan hyvin yksityiskohtaisesti kaikki ne taidot, joita ihmiset tarvitsevat järkevien taloudellisten päätösten tekemiseen.**

Viitekehys on rakennettu neljälle eri sisältöalueelle:

- raha ja niihin liittyvä toiminta,
- rahan käytön suunnittelu ja hallinnointi,
- talouteen liittyvien riskien ja tuottojen hallinnointi sekä
- finanssiympäristön sääntely.

OECD-INFE:n **aiemmin tekemää** talousosaamisen viitekehystä **päivitettiin erityisesti** EU-maihin sopiviksi sekä täydennettiin digitaaliseen ympäristöön, kestävään rahoitukseen ja taloudelliseen selviytymiskykyyn tarvittavilla taidoilla. Erityisesti digitaalisessa toimintaympäristössä täytyy hallita uusia teknologioita ja lisäksi ymmärtää, miten omia tietoja verkossa käsitellään. Näin ihmiset osaavat paremmin tunnistaa mm. huijausyrityksiä verkkoympäristössä.

Viitekehys toimii työkaluna

Viitekehys on tarkoitettu EU-maissa toimivien viranomaisten, yritysten, järjestöjen ja oppilaitosten käyttöön. Sitä voidaan hyödyntää, kun kehitetään talousopetukseen toimintaperiaatteita, ohjelmia, materiaaleja ja välineitä. Yhteisen viitekehysten pohjalle rakennettu toiminta mahdollistaa hyviksi havaittujen käytäntöjen jakamisen poliittisten päättäjien ja alan sidosryhmien välillä.

Viitekehys ei ole opetussuunnitelma, vaan sen tarkoituksena on luoda EU:ssa käytettäväksi yhteinen käsitteistö ja kehikko. Sitä on tarkoitus hyödyntää, kun kehitetään talousosaamisen parantamiseen tähtääviä toimintaohjelmia ja koulutusta sekä niiden vaikutusten arviointia. Yhtenäiset käsitteet ja kehikko tukevat myös talousosaamisen parantamiseen tähtäävien aloitteiden arviointia ja palvelevat talousosaamista mittaavien indikaattorien kehittämistä.

Vuorovaikutus talousosaamisen kansallisten strategioiden kanssa

Koska viitekehysten perusta on OECD-INFE:n tekemässä talousosaamisen edistämistyössä ja erityisesti sen **aiemmin tekemässä talousosaamisen** viitekehyksessä, on sillä luonteva yhteys myös talousosaamisen strategiaan. Komissio onkin korostanut, että ne EU-maat, joilla on talousosaamisen strategia käytössä, voivat kehittää, toteuttaa ja päivittää strategiaansa viitekehysten pohjalta. Jatkossa osaksi talousosaamisen strategiaan onkin hyvä sisällyttää myös digitaalisen toimintaympäristön vaatima talousosaaminen.

Mitä seuraavaksi?

Nyt olisi tärkeää huolehtia siitä, että viitekehys tulee tunnetuksi niin viranomaisten kuin kaikkien muidenkin talousopetuksen toimijoiden keskuudessa ja että se otetaan laajasti käyttöön.

Viitekehys on tarkoitus kääntää kaikille EU-maiden kielille, mikä parantaa sen käytettävyyttä.

Viitekehysten käytännön soveltamisessa on tärkeää nähdä kaikki erilaiset paikat, tilanteet ja keinot talousasioiden luontevalla esillä ottamisella ihmisten kanssa. Tässä keskeiseksi tulevat eri toimijoiden tekemä puolueeton neuvonta, vertaisneuvonta, erilaiset roolimallit, tuuppaaminen (nudging) ja vapaaehtoistyö. Tarpeen olisi tunnistaa kaikki ne olosuhteet ja ominaisuudet, jotka voivat aikaansaavata eroja ihmisten talousosaamisessa.

Komissio ja OECD ovat ilmoittaneet järjestävänsä vuoden 2022 alussa keskusteluja EU-maiden ja alan sidosryhmien kesken viitekehyksen käytöstä. Seuraavaksi komissio ja OECD valmistelevat yhdessä jäsenmaiden kanssa talouskasvatuksen yhteiset eurooppalaiset suuntaviivat lapsille ja nuorille. Nämä on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2023 aikana.

Asiasanat

Euroopan komissio, OECD, talousosaaminen